

รายงาน

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักงานโรค ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X

http://epid.moph.go.th/home_menu_20001.html

ปีที่ ๓๖ : ฉบับที่ ๖ : ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ Volume 36 : Number 6 : February 18, 2005

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	54	55	66	65	62	66																				

สัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 6 – 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์ที่ 6 ส่งทันเวลา 66 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 86.8

เกาะสถานการณ์ SRRT

แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่

หลักการและเหตุผล

*- มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งจะเกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ มีการกลายพันธุ์มาก จนภูมิคุ้มกันตามธรรมชาติของประชาชนในโลก ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อสายพันธุ์ใหม่ได้

*- เชื้อที่เป็นสาเหตุของการระบาดใหญ่แต่ละครั้ง เชื่อว่า เป็นเชื้อที่กลายพันธุ์จากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ในสัตว์ เช่น เชื้อไข้หวัดนก

- ประเทศไทยมีความเสี่ยง ที่จะเกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ เคยเชื่อว่า หากประเทศที่กำลังเผชิญปัญหาการระบาดใหญ่ของไข้หวัดนก ไม่สามารถควบคุมให้สงบโดยเร็ว ก็ยังคงมีความเสี่ยงที่จะเกิดการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ สถานการณ์ในปัจจุบันจัดอยู่ในระยะก่อนการระบาดใหญ่ (Inter-pandemic) ซึ่งเป็นสถานะที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนาไปสู่ระยะการระบาดใหญ่ (Pandemic)

- WHO ได้แจ้งเตือนให้เร่งเตรียมความพร้อมรับมือกับการระบาดใหญ่ โดยแนะนำให้ทุกประเทศ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมในประเทศ โดยมียุทธศาสตร์และกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเป็นระยะ ตามพัฒนาการของการเกิดการระบาดใหญ่โรคไข้หวัดใหญ่ ได้แก่ ระยะก่อนการระบาดใหญ่ (Inter-pandemic), ระยะเตือนภัยการระบาดใหญ่ (Pandemic alert), ระยะการระบาดใหญ่ (Pandemic) และระยะหลังการระบาดใหญ่ (Post-pandemic)

- นำข้อมูล Baseline จากประเทศสหรัฐอเมริกา มาเป็นพื้นฐานประกอบการทำนาย สถานการณ์การระบาดใหญ่

◆ แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่	89
◆ รายงานการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อที่สำคัญในพื้นที่พักพิงชั่วคราว, ธันวาคม 2547	92
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 6 - 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	96
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วน สัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 6 - 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	97

ในประเทศไทย คาดว่า หากเกิดการระบาดใหญ่ในปัจจุบัน

* **ขั้นต่ำ** จะมีผู้ป่วยโรคไข้วัดใหญ่ 6.5 ล้านคน เสียชีวิต 650 – 35,750 คน

* **ขั้นสูง** จะมีผู้ป่วยโรคไข้วัดใหญ่ 26 ล้านคน เสียชีวิต 2,604 – 143,000 คน

จะก่อให้เกิดความกดดันอย่างหนัก ต่อบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข และส่งผลกระทบต่อแรงงานทางเศรษฐกิจและสังคม

คาดเดาได้ยากว่า จะเกิดเมื่อใด จำเป็นต้องมีระบบการเฝ้าระวังโรค ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและมีความไวสูง เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของเชื้อไข้วัดใหญ่อย่างใกล้ชิด ประกอบข้อมูลที่มียู่ เป็นฐานข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ระบบเฝ้าระวังเชื้อไข้วัดใหญ่ในคนและสัตว์ไม่มีการประสานเชื่อมโยงกัน

เป้าหมาย

ปี 2548 – 2550

หลักการสำหรับการเตรียมพร้อมรับการระบาดของไข้วัดใหญ่

จัดทำยุทธศาสตร์ตามสถานการณ์และเงื่อนไขของประเทศไทย

- ▶ ระยะก่อนการระบาดใหญ่ (Inter-pandemic phase)
- ▶ ระยะการเตือนภัยการระบาดใหญ่ (Pandemic alert)
- ▶ ระยะการระบาดใหญ่ (Pandemic)
- ▶ ระยะการระบาดชะลอตัว
- ▶ ระยะหลังการระบาด (Post-pandemic)

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมรับการระบาดของไข้วัดใหญ่ (ภาพรวม)

1. ยุทธศาสตร์การเฝ้าระวังและป้องกันโรค
2. ยุทธศาสตร์การเตรียมวัคซีน เวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น
3. ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมควบคุมการระบาด
4. ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และทำความเข้าใจกับสาธารณชน
5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

สำหรับยุทธศาสตร์ที่สำนักโรคติดต่อเกี่ยวข้องกับเพียง 3 ยุทธศาสตร์คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเฝ้าระวังและป้องกันโรค

หลักการและเหตุผล

*- มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งจะเกิดจากเชื้อไวรัสไข้วัดใหญ่ มีการกลายพันธุ์จากจมนกมิต้านทานตามธรรมชาติของประชาชนในโลกไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อสายพันธุ์ใหม่นี้ได้

*- เชื้อที่เป็นสาเหตุของการระบาดใหญ่แต่ละครั้ง เชื่อว่า เป็นเชื้อที่กลายพันธุ์จากเชื้อไวรัสไข้วัดใหญ่ ในสัตว์ เช่น เชื้อไข้วัดคน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบสถานการณ์และประเมินความเสี่ยง ที่จะเกิดการระบาดของไข้วัดใหญ่ ทั้งในด้านสายพันธุ์ของเชื้อไวรัสที่ระบาด ความรุนแรงและประชากรกลุ่มเสี่ยง
2. เพื่อใช้ในการตัดสินใจ กำหนดมาตรการหรือปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน ตลอดจนการตรวจจับและเตือนภัยการระบาดใหญ่ และการแก้ไขควบคุมภาวะวิกฤติ ในช่วงที่เกิดการระบาดใหญ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. มีระบบการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม การระบาดของโรคไข้วัดใหญ่ ที่เข้มแข็ง ทั้งการเฝ้าระวังผู้ป่วยในชุมชนและในสถานบริการสาธารณสุข และการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการให้ครอบคลุมเพียงพอ
2. มีระบบสื่อสารข้อมูลการเฝ้าระวังโรค ทั้งในคนและในสัตว์ระหว่างหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง

มาตรการดำเนินงาน

1. เร่งรัดการดำเนินงานเฝ้าระวังและควบคุมโรคในคน ตามยุทธศาสตร์การเฝ้าระวังและควบคุมโรคเมื่อเกิดการระบาดของไข้วัด (ยุทธศาสตร์ 2 ของแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้วัดคน)

1.1 เฝ้าระวังและควบคุมโรคในคน โดยเตรียมการเฝ้าระวังเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดตั้งทีมเฝ้าระวังสอบสวนและควบคุมโรค (SRRT : Surveillance and Rapid Response team) พัฒนาศักยภาพ เร่งรัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานของทีม ทั้งในระดับส่วนกลาง เขต จังหวัด และอำเภอ ให้สามารถสอบสวนและควบคุมโรคในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์

1.2 จัดตั้งกลไกเฉพาะกิจในลักษณะบูรณาการทุกระดับ เมื่อเกิดการระบาด เพื่อควบคุมโรคให้ได้เร็วที่สุด

2. แลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลการเฝ้าระวังโรคในสัตว์และในคน อย่างเป็นระบบ สำหรับให้สามารถติดตามและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเชื้อไข้หวัดนก และเชื้อไข้หวัดใหญ่ได้อย่างสม่ำเสมอและใกล้ชิด และตรวจจับการเกิดไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ได้อย่างฉับไว ทันสถานการณ์

3. พัฒนาเครือข่ายแพทย์ผู้รายงาน ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่และปอดอักเสบ ให้มีความครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะโรงพยาบาลของรัฐ ทุกกระทรวงและโรงพยาบาลเอกชน และพัฒนาเทคโนโลยีการรายงาน

4. ประสานเครือข่ายการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ ภายในประเทศและเชื่อมโยงกับเครือข่ายระหว่างประเทศ เพื่อการเฝ้าระวังและตรวจจับเชื้อสายพันธุ์ใหม่

5. ประสานเครือข่ายการเฝ้าระวังไข้หวัดใหญ่ เพื่อให้สามารถตรวจจับการระบาดให้ทันเวลา โดยขยายเครือข่ายโรงพยาบาลสำหรับการเฝ้าระวังเชื้อไข้หวัดนก (Flumet) ให้มีอย่างน้อย เขตละ 1 จังหวัด อีกทั้ง พัฒนาระบบการเก็บและส่งตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่และปอดอักเสบรุนแรงของโรงพยาบาลเครือข่าย

6. ส่งเสริมและสนับสนุนความพร้อมของโรงพยาบาลภาครัฐ ทุกระดับ รวมทั้งโรงพยาบาลเอกชนในพื้นที่เสี่ยง ในการวินิจฉัยรักษาผู้ป่วย และรายงานโรค การส่งต่อผู้ป่วย รวมทั้ง การเกิดโรคที่ผิดปกติ และการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อย่างเข้มงวด อีกทั้ง การเกิดโรคที่ผิดปกติ และการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อย่างเข้มงวด อีกทั้ง สนับสนุนให้มีการตรวจเพื่อยืนยันการวินิจฉัยผู้ป่วย ที่มารับการรักษาด้วยโรคปอดอักเสบเฉียบพลัน ที่เสียชีวิตในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป

7. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน ให้มีมาตรการเฝ้าระวังโรคเชิงรุก โดยการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนและพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ ในการระดมทรัพยากรทุกด้าน มาใช้ในการควบคุมการระบาดในคน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเตรียมเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

หลักการและเหตุผล

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ควบคุม (เฝ้าระวังสอบสวนร่วมด้วย) รักษาการชั้นสูตรโรคไข้หวัดใหญ่ จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อในขณะปฏิบัติงาน เพื่อความปลอดภัยและคงสถานะ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ ชุดตรวจและเวชภัณฑ์อื่น ที่ต้องใช้ในการรักษาผู้ป่วย จะมีความจำเป็นต้องใช้ในปริมาณสูงตามสถานะของการระบาด เวชภัณฑ์และอุปกรณ์เหล่านี้ จำเป็นต้องจัดหาไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีเพียงพอใช้ ทันเวลาที่ต้องการ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประเทศมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพียงพอ ทันเวลา สำหรับการป้องกันและควบคุมโรค เมื่อเกิดการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

เป้าหมาย

1. มีชุดตรวจ (Testkits) และอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ สำหรับบุคลากร (Personal protection equipment) เตรียมพร้อมล่วงหน้า ในสต็อก ในปริมาณที่จำเป็น

2. มีระบบการแจกจ่ายสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ที่มีประสิทธิภาพ

ประชากรเป้าหมาย

1. บุคลากรทางสาธารณสุขที่ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับป้องกันและควบคุมโรค ทั้งผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการและผู้บริหารทางการแพทย์แก่ผู้ป่วย

2. บุคลากรที่ดูแลความสงบเรียบร้อย และสวัสดิการสาธารณะ หรือให้บริการในภาวะฉุกเฉินต่างๆ รวมทั้งผู้ทำหน้าที่จัดการเกี่ยวกับศพ (ในกรณีที่มีการเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก)

มาตรการดำเนินการ

1. จัดหาวัสดุ ชุดตรวจ และอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ สำหรับบุคลากร ไว้ใช้ในยามจำเป็น

2. พัฒนาระบบเก็บสำรองและบริหารสต็อก ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง จัดระบบการกระจายวัสดุชุดตรวจ และ

อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ให้เหมาะสมสถานการณ์และความต้องการใช้งาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมควบคุมระบาดฉุกเฉิน

หลักการและเหตุผล

ในระยะแรกที่โรคซาร์สระบาด หลายประเทศยังขาดความรู้ในการควบคุมโรค ทำให้มีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ขณะที่ประเทศไทยได้ใช้มาตรการที่เข้มงวด ในการจัดทรงติดตามและกักกัน ผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาด รวมทั้ง การแนะนำให้งดเดินทางไปยังพื้นที่ระบาด ทำให้ประสบความสำเร็จในการควบคุมป้องกันโรคซาร์สไม่ให้ระบาดในประเทศ ในกรณีไข้หวัดใหญ่ ถ้าเกิดสายพันธุ์ที่รุนแรงแล้วมีการระบาดออกไป การดำเนินมาตรการต่าง ๆ ข้างต้น จะมีส่วนช่วยมิให้มีการระบาด ขยายตัวเป็นวงกว้าง ในการควบคุมการระบาดฉุกเฉิน ที่มีการขยายตัวเป็นวงกว้างในหลายพื้นที่นั้น จำเป็นต้องเตรียมพร้อมเพื่อให้การควบคุมโรค เป็นไปอย่างทันท่วงที

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมความพร้อมของระบบเฝ้าระวัง สอบสวนโรคไข้หวัดใหญ่ ให้สามารถควบคุมการระบาดในระยะเฉพาะหน้าและลดความเสี่ยง ต่อการระบาดในระยะยาว (Rewrite: key word public service system)

เป้าหมาย

ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีความพร้อมและสามารถดำเนินการเฝ้าระวังสอบสวนโรค ที่เหมาะสม ได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1. มีการจัดทำแนวทางและมาตรฐาน ในการดำเนินการเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา ในสภาวะฉุกเฉิน แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ใช้เป็นแนวปฏิบัติ เมื่อเกิดการระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ รวมทั้ง มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนอาสาสมัครต่าง ๆ ให้มีความรู้ ทักษะในการเฝ้าระวังสอบสวน โดยมีหลักสูตรฝึกอบรม ระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
3. เสริมความพร้อม/ศักยภาพของสถานพยาบาลและเตรียมแผนการจัดระบบกรณีเกิดการระบาด
 - 3.1 ประสานการตรวจชันสูตรโรค
 - 3.2 เร่งรัดการรายงาน ที่รวดเร็ว ทันการณ์ โดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย
 - 3.3 จัด Flow การไหลเวียนของระบบเฝ้าระวังสอบสวน กรณีมีการจัดระบบโรงพยาบาลสนาม/Mobile Clinic
4. เตรียมแผนและมาตรการทางด้านสาธารณสุขฉุกเฉิน เพื่อรองรับการระบาดของโรค ได้แก่
 - 4.1 ประสานหน่วยคัดกรองผู้เดินทางเรื่องการรายงานโรค
 - 4.2 เข้าสอบสวนโรคทันที เมื่อมีสถานการณ์บ่งชี้การระบาด
 - 4.3 ประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กรณีที่มีผู้เสียชีวิต ผู้ป่วยที่มีจำนวนมากในชุมชน
 - 4.4 ประสานความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งด้านวิทยาการ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญ
5. ดำเนินมาตรการทางการเงิน สำหรับสนับสนุนกิจกรรม/ความจำเป็นเร่งด่วน เช่น ค่าตอบแทนบุคลากรนอกเวลา/ค่าตอบแทนพิเศษ โดยจัดกลไกเบิกจ่ายเงินที่รวดเร็ว

สถานการณ์โรค/ภัยสำคัญ

รายงานการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อที่สำคัญในพื้นที่พักพิงชั่วคราว, ธันวาคม 2547

ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

ผลการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อที่สำคัญในพื้นที่พักพิงชั่วคราว เดือนธันวาคม 2547 โรคที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน โรคบิด ไข้มาลาเรีย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคสครับไทฟัส โรคที่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากเดือนพฤศจิกายน 2547 ได้แก่ วัณโรค จาก 7 ราย เป็น 10 ราย โรคบิด จาก 697 ราย เป็น 919 ราย โรคไข้มาลาเรีย จาก 551 ราย เป็น 705 ราย โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน จาก 2,179 ราย เป็น 2,677 ราย และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จาก 95 ราย เป็น 109 ราย (ตารางที่ 1) พบโรคไข้กาฬหลังแอ่น 1 ราย ที่บ้านนุโพ พบวัณโรคแห่งละ 2 ราย ที่บ้านแม่หละ บ้านปางควาย-